

Ústavní soud rozhodl dne 10. května 2010 v senátě složeném z předsedy senátu Miloslava Výborného a soudkyň Vlasty Formánkové a Michaely Židlické o ústavní stížnosti Ing. B. B., zastoupeného JUDr. Ing. Karin Luftmanovou, advokátkou, AK Betlémské náměstí 6, 110 00 Praha 1, proti usnesením Městského soudu v Praze ze dne 13. 11. 2009 č. j. 35 Co 262/2009-159 a Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 26. 4. 2009 č. j. 49 Nc 1075/2007-129 ve spojení s opravným usnesením téhož soudu ze dne 17. 9. 2009 č. j. 49 Nc 1075/2007-154, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

V ústavní stížnosti se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označených usnesení obecných soudů s tím, že jimi bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces a možnost domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu zaručené článkem 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a článkem 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a dále že nebyl respektován článek 1 Ústavy.

Z ústavní stížnosti a z vyžádaného spisu Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 49 Nc 1075/2007 zjistil Ústavní soud, že Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 26. 4. 2009 č. j. 49 Nc 1075/2007-129 ve spojení s opravným usnesením ze dne 17. 9. 2009 č. j. 49 Nc 1075/2007-154 dle ustanovení § 44 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), nařídil proti stěžovateli (povinnému) exekuci vykonatelného rozhodčího nálezu vydaného Londýnským soudem pro mezinárodní arbitráž k uspokojení pohledávky oprávněného a provedením exekuce pověřil soudního exekutora JUDr. Milana Suchánka. Městský soud v Praze usnesením ze dne 13. 11. 2009 č. j. 35 Co 262/2009-159 usnesení soudu prvního stupně potvrdil.

Stěžovatel je přesvědčen, že nebyly splněny podmínky pro nařízení exekuce, neboť rozhodčí nález není konečný ani vykonatelný, a to proto, že postrádá řádné odůvodnění, není opatřen doložkou právní moci a doložkou vykonatelnosti a jeho doručení kurýrní službou nelze pokládat za doručení vyžadované o. s. ř. Dále má stěžovatel za to, že výkon rozhodčího nálezu měl být odepřen pro rozpor s veřejným pořádkem, protože výše nákladů právního zastoupení, kterou je stěžovatel dle rozhodčího nálezu povinen uhradit oprávněným, jakož i praktická absence jakéhokoli odůvodnění v tomto směru zakládá porušení práva na spravedlivý proces a tudíž rozpor s veřejným pořádkem. Výši přiznaných nákladů právního zastoupení považuje stěžovatel za nepřiměřenou, nepředvídatelnou, neodpovídající složitosti předmětu rozhodčího řízení a odporující principu rozumně vynaložených nákladů. Ačkoli byl stěžovatel v řízení žalobcem, jeho náklady byly nejnižší a dosáhly sotva třetiny nákladů ostatních účastníků řízení, kteří byli zastoupeni celkem třemi advokátními firmami, jejichž činnost se překrývala. Za nepřípustné považuje rovněž stěžovatel to, aby nesl náklady části řízení, v níž bylo rozhodnuto o vyloučení rozhodce pro podjatost, jehož vyloučení však stěžovatel nenavrhl, a to proto, že tato fáze řízení nevedla k žádným materiálním výsledkům a neměla souvislost s meritorním rozhodnutím.

Dříve, než může Ústavní soud přikročit k přezkumu opodstatněnosti či důvodnosti ústavní stížnosti, je povinen zkoumat splnění podmínek její projednatelnosti. V dané věci zjistil Ústavní soud, že formálně bezvadnou a přípustnou ústavní stížnost předložil včas k podání ústavní stížnosti oprávněný a advokátem zastoupený stěžovatel; současně jde o návrh, k jehož projednání je Ústavní soud příslušný. Po zvážení okolností předložené věci dospěl však Ústavní soud k závěru, že podaná ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná.

Ústavní soud pravidelně připomíná, že jakožto soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) stojí mimo soustavu obecných soudů (čl. 91 Ústavy), není "superrevizní" instancí v systému všeobecného soudnictví, a jeho úkolem není přezkum zákonnosti (či věcné správnosti) vydaných rozhodnutí. Jeho pravomoc je založena výlučně k přezkumu z hlediska dodržení ústavněprávních principů, tj. zda v řízení (rozhodnutím v něm vydaným) nebyly dotčeny předpisy ústavního pořádku chráněná práva nebo svobody jeho účastníka, zda řízení bylo vedeno v souladu s ústavními principy, a zda lze řízení jako celek pokládat za spravedlivé.

Přijetím Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů vyhlášené ve Sbírce zákonů pod č. 74/1959 (dále jen "Newyorská úmluva") se Československo a posléze Česká republika jako nástupnický stát zavázaly uznávat a vykonávat rozhodčí nálezy vydané na území jiného smluvního státu, a to za podmínek stanovených touto Úmluvou. Za předpokladů specifikovaných v článku V. Newyorské úmluvy může smluvní strana, proti níž je rozhodčí nález uplatňován, jeho uznání a výkon odepřít; jedním z možných důvodů je rozpor s veřejným pořádkem uznávající země. Tedy stát, v němž má být rozhodčí nález uznán, je oprávněn jej podrobit přezkumu z hlediska slučitelnosti

jeho účinků se základními principy svého právního řádu. Žádná jednotná a mezinárodně uznávaná definice veřejného pořádku neexistuje, a proto nezbyvá než se uchýlit k výkladu tohoto pojmu, jak jej chápe právní věda a praxe v konkrétní zemi, v níž má být rozhodčí nález uznán a vykonán. Obecně však lze říci, že rozpor s veřejným pořádkem je shledáván tehdy, jestliže by přiznání účinku vykonatelnosti rozhodčího nálezu odporovalo základním principům ústavního a právního řádu, společenského zřízení a veřejného pořádku vůbec, přičemž by se jednalo o porušení takového zájmu, na kterém je třeba zcela jednoznačně a v každém ohledu trvat (srov. Bělohlávek, A. Rozhodčí řízení, ordre public a trestní právo - Komentář, I. díl., 1. vydání. C. H. Beck, Praha 2008, s. 415). Rozpor s veřejným pořádkem se týká případů, kdy v řízení, z něhož příslušné rozhodnutí cizozemského soudu vzešlo, byla porušena základní práva účastníka řízení; trvání na ochraně základních práv jednotlivce bezpochyby k takovým základním principům právního řádu v České republice náleží (srov. nález sp. zn. I. ÚS 709/05, Sb. n. u., sv. 41, s. 163). K tomu je však nutno připomenout, že pojem veřejného pořádku by měl být vykládán poměrně restriktivně, přičemž pouhé odlišnosti v procesních předpisech zahraničního rozhodčího soudu a uznávajícího státu rozpor s veřejným pořádkem nezakládají; jestliže soud státu původu postupoval v souladu s procesními předpisy, bude rozpor s veřejným pořádkem přicházet v úvahu naprosto výjimečně (srov. Vaške, V. Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice. C. H. Beck, Praha 2007, s. 44).

K problematice nákladů řízení se Ústavní soud staví rezervovaně a podrobuje ji omezenému ústavněprávnímu přezkumu, ačkoli může mít citelné dopady do majetkové sféry účastníků řízení. Z hlediska kritérií spravedlivého procesu nelze klást rovnítko mezi řízení vedoucí k rozhodnutí ve věci samé a rozhodování o nákladech řízení, neboť spor o náklady řízení zpravidla nedosahuje intenzity opodstatňující výrok Ústavního soudu o porušení ústavně zaručených práv stěžovatele. Je tomu tak proto, že rozhodnutí soudu o nákladech řízení konstituuje toliko procesní právo, resp. povinnost, která nemá zjevný odraz v ústavně zaručených právech a svobodách. Na druhé straně je však třeba mít na zřeteli, že rozhodování o nákladech řízení je integrální součástí celého soudního procesu, kdy výrok o nákladech řízení musí korespondovat s výsledkem řízení ve věci samé s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu. Vzhledem k tomu, že ve sporu o náklady řízení je možno toliko zpochybňovat výklad a aplikaci jednoduchého práva, k nimž není Ústavní soud povolán, musí soudem předložená interpretace a aplikace právní normy nabýt až podoby excessu, aby dosáhla ústavněprávního rozměru. O takové situaci lze hovořit tehdy, jestliže je předložená interpretace a aplikace příslušné normy výrazem zjevného a neodůvodněného vybočení ze standardů výkladu, jenž je v soudní praxi obecně respektován, a představuje tím nepředvídatelnou interpretační libovůli. Naopak argumentace pouze v rovině nesprávnosti není s to dosáhnout roviny protiústavnosti.

Stěžovatelem kritizovaný rozhodčí nález neodporuje veřejnému pořádku České republiky, poněvadž jím nedošlo k tvrzenému porušení ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces. Rozhodčí nález je řádně odůvodněn, taktéž rozhodnutí o nákladech řízení nepostrádá stručné odůvodnění, přičemž nelze opomenout skutečnost, že rozhodce nepřiznal protistraně náhradu nákladů řízení v plné výši. Stěžovatelova výtky, že ostatní účastníci řízení byli zastoupeni více právními zástupci a vynaložili tak vyšší náklady řízení, se soustřeďuje pouze na otázku výkladu a aplikace pojmu rozumnosti či účelnosti vynaložených nákladů řízení a jako taková nemůže založit ústavní nekonformitu. Opodstatněnost nelze přiznat ani námitce zbytečnosti nákladů vynaložených na řízení v části, v níž bylo rozhodováno vyloučení rozhodce pro podjatost, neboť je v zájmu všech účastníků řízení, tedy i stěžovatele, aby řízení a rozhodnutí ve věci samé nebylo dotčeno žádnou vadou, která by zpochybňovala jeho správnost a spravedlivost; je pak přirozené, že tyto náklady nese strana, která ve věci samé nebyla věcně legitimována a v řízení neuspěla.

Ani dalším námitkám usilujícím o prokázání absence podmínek pro uznání a výkon rozhodčího nálezu nelze přisvědčit. Námitka kritizující doručení rozhodčího nálezu prostřednictvím kurýrní služby je formalistická a neopodstatněná, jelikož rozhodující je, že se rozhodčí nález dostal do sféry stěžovatele, resp. jeho právního zástupce, a to v souladu s Rozhodčím řádem UNCITRAL (srov. článek 32.6). Rovněž námitka, že rozhodčí nález není opatřen doložkou právní moci a vykonatelnosti, je nepřipadná, neboť Newyorská úmluva, jež má přednost před zákonem, konkrétně ustanovením § 39 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, takovou podmínku nestanoví (srov. článek IV. Newyorské úmluvy) a postačuje, že rozhodčí nález je konečný a závazný pro strany a že se strany zavazují jej neodkladně splnit (srov. článek 32.2 Rozhodčího řádu UNCITRAL).

Z výše vyložených důvodů odmítl Ústavní soud podanou ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou dle ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 10. května 2010

Miloslav Výborný, v. r.
předseda senátu Ústavního soudu

Ústavní soud České republiky, Joštova 8, Brno, Česká republika Ústavní soud České republiky,
Joštova 8, Brno, Česká republika
© 2006 AutoCont CZ, a.s.